

goeding, die de bedragen van de rechtsplegingsvergoeding uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek vastlegt per aanleg, niet verhindert dat de rechter bij samengevoegde zaken twee of meer rechtsplegingsvergoedingen toekent, indien deze oordeelt dat deze samengevoegde zaken afzonderlijke geschillen uitmaken. Wanneer de rechter oordeelt dat de samengevoegde zaken geen afzonderlijke geschillen zijn, dan kan slechts één rechtsplegingsvergoeding worden toegekend.

O.V.B.

Grondwettelijk Hof 2 februari 2012

Zaak: 5116

Arrest nr. 12/2012

VERBINTENISSEN UIT OVEREENKOMST

Gevolgen overeenkomsten t.a.v. derden – Rechtstreekse vordering – Onderaannemer

OBLIGATIONS CONVENTIONNELLES

Effets des conventions à l'égard des tiers – Action directe – Sous-traitant

Aan het Grondwettelijk Hof werd de prejudiciële vraag gesteld naar de schending van het gelijkheidsbeginsel door artikel 1798 van het Burgerlijk Wetboek (rechtstreekse vordering van de onderaannemer) waar het artikel stelt: *“De onderaannemer wordt als aannemer en de aannemer als bouwheer beschouwd ten opzichte van de eigen onderaannemers van de eerstgenoemde.”*

De meerderheid van de rechtsleer verdedigt een letterlijke interpretatie van deze bepaling, aangezien de rechtstreekse vordering afwijkt van het gemeen recht. Deze letterlijke interpretatie, die inhoudt dat de rechtstreekse vordering enkel wordt toegekend aan de onderaannemer in eerste graad ten aanzien van de bouwheer en de onderaannemer in tweede graad ten opzichte van de hoofdaannemer, en niet aan de onderaannemers in derde en verdere graad, doet volgens het Grondwettelijk Hof een verschil in behandeling ontstaan tussen onderaannemers naar gelang hun plaats in de keten. Een dergelijk verschil tussen de onderaannemers kan volgens het Hof niet redelijk worden verantwoord en is onverenigbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het Grondwettelijk Hof merkt op dat artikel 1798 van het Burgerlijk Wetboek ook kan worden geïnterpreteerd dat het de rechtstreekse vordering toekent aan alle onderaannemers ten aanzien van de schuldenaar van hun schuldenaar, ongeacht hun graad in de keten van onderaannemers, verwijzend naar de doelstelling van de wetgever om de bijzondere positie van de onderaannemer te beschermen. Deze interpretatie doet geen verschil in behandeling ontstaan en is dus niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

O.V.B.

Hof van Cassatie 3 november 2011

Zaak C.10.0613.N

TUSSENPERSONEN (HANDEL)

Handelsagentuur – Beëindiging – Regeling voor arbitrage

INTERMÉDIAIRES DE COMMERCE

Agence commerciale – Fin du contrat – Application du régime de l'arbitrage

Het hof van beroep te Brussel oordeelde op 25 mei 2010 dat de partijen bij een handelsagentuurovereenkomst voor het einde van de overeenkomst niet van de dwingende bescherming van de handelsagent in de wet van 2 juni 1995 mogen afwijken. Volgens het Hof kon daarom geen gevolg worden gegeven aan een beding dat koos voor arbitrage volgens het recht van de provincie Quebec. Het geschil mocht immers niet aan de Belgische rechter worden onttrokken.

Dit arrest werd aangevochten bij het Hof van Cassatie met als argument dat het hof van beroep niet wettig tot de uitsluiting van arbitrage kon besluiten zonder minstens vast te stellen dat de *lex contractus* geen gelijkwaardige bescherming bood als de Belgische wet.

Het Hof van Cassatie verwierp dit middel. Volgens het Hof gaven de overwegingen van het arrest en hun context aan dat een arbitrage volgens het recht van Quebec niet een gelijkwaardige bescherming bood als de Belgische wet.

De conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem bij dit arrest, biedt een interessant overzicht van de problematiek rond arbitrageclausules in agentuurovereenkomsten en concessies van alleenverkoop. De advocaat-generaal stelt terecht dat de regels inzake arbitreerbaarheid van geschillen inzake alleenverkoop niet zomaar transposeerbaar lijken op betwistingen in verband met handelsagentuur. Toch gaat hij uitgebreid in op de cassatierechtspraak die zich de voorbije jaren op dat domein ontwikkeld heeft. In arresten van 15 oktober 2004, 16 november 2006 en 14 januari 2010 stelde het Hof dat wanneer een arbitrageovereenkomst volgens de wil van de partijen aan een vreemde wet is onderworpen, de overheidsrechter die kennis neemt van de exceptie van rechtsmacht, de arbitrage moet uitsluiten wanneer het geschil krachtens alle relevante rechtsregels van de *lex fori* niet aan de rechtsmacht van de nationale rechter mag worden onttrokken.

De rechtsmacht van arbiters wordt met andere woorden aanvaard op voorwaarde dat het beschermingsregime van de alleenverkoopwet door de arbiters wordt gegarandeerd. Arbitrage is dus enkel toegelaten wanneer vaststaat dat de arbiters Belgisch recht zullen toepassen of een recht dat een gelijkwaardige bescherming biedt als het Belgisch recht.

De advocaat-generaal en het Hof trekken deze redenering op basis van de alleenverkoopwet zonder verdere verklaring door naar de wet handelsagentuur.

K.C.

Hof van beroep Antwerpen 30 mei 2011

Zaak: 2009/AR/3461

ARBITRAGE

Algemeen – Kwalificatie – Bindende derdenbeslissing

ARBITRAGE

Généralités – Qualification – Tierce décision obligatoire

Naar aanleiding van een geschil sloten bouwheer en aannemer een overeenkomst waarbij een architect als deskundige werd aangesteld met als opdracht technisch advies uit te brengen over de kwaliteit van de uitgevoerde werken en de eindafrekening op te stellen. Partijen verbonden er zich toe het eindverslag van de deskundige als een beslechting bij arbitrage te aanvaarden en benoemden deze overeenkomst in de hoofding als een arbitrageovereenkomst.

Anderhalf jaar later dagvaardde de aannemer bouwheer en architect voor de rechtbank. De aannemer vorderde in hoofdorde de aanstelling van een gerechtsdeskundige en in ondergeschikte orde de oplevering van de werf te laten geschieden 'overeenkomstig de arbitrageovereenkomst'. De rechtbank van eerste aanleg te Tongeren verklaarde zich onbevoegd om kennis te nemen van de vordering gericht tegen de bouwheer gelet op de 'arbitrageovereenkomst'.

Het hof van beroep te Antwerpen oordeelt echter dat deze overeenkomst niet kan worden gekwalificeerd als een arbitrageovereenkomst. Volgens het Hof hadden de partijen aan de deskundige immers niet de opdracht verleend een tussen hen gerezen geschil bij wege van rechtsprekende handeling te beslechten. Daarom zou het eindverslag van de deskundige volgens het Hof geen arbitrale uitspraak, maar een bindende derdenbeslissing zijn. Zulk een bindende derdenbeslissing heeft de waarde van een overeenkomst. In tegenstelling tot een arbitrageovereenkomst, sluit een overeenkomst tot bindende derdenbeslissing bovendien de rechtsmacht van de rechter niet uit. De rechtbank van eerste aanleg had zich dan ook ten onrechte onbevoegd verklaard.

Men kan zich de vraag stellen of arbitrage en bindende derdenbeslissing wel voldoende van elkaar verschillen om van twee onderscheiden rechtsfiguren te spreken. Vooral nu het gehanteerde criterium – nl. het al dan niet beslechten van een geschil bij wege van rechtsprekende handeling – bijzonder vaag is. Dit is des te belangrijker nu de procedure, rechten van verdediging en gevolgen van beide figuren grondig van elkaar verschillen.

K.C.

2. BANKRECHT EN FINANCIËEL RECHT/DROIT BANCAIRE ET FINANCIER

*Régine Feltkamp*³

Wetgeving/Législation

Richtlijn 2011/89/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 houdende wijziging van de richtlijnen 98/78/EG, 2002/87/EG, 2006/48/EG en 2009/138/EG betreffende het aanvullende toezicht op financiële entiteiten in een financieel conglomeraat

BANK- EN KREDIETWEZEN

Toezicht – Aanvullend toezicht op financiële entiteiten in een financieel conglomeraat

BANQUE ET CRÉDIT

Contrôle – Contrôle complémentaire des entités financières dans un conglomérat financier

De richtlijn 2011/89/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 (*Pb.L.* nr. 326 van 8 december 2011, in werking getreden op 9 december 2011) versterkt het bestaande aanvullend toezicht op financiële entiteiten in een financieel conglomeraat vanuit de overweging dat financiële conglomeraten blootgesteld zijn aan groepsrisico's die besmettingsrisico's en risicoconcentratie omvatten, alsook aan de complexiteit van het management van vele verschillende juridische entiteiten, aan potentiële belangenconflicten en aan de opgave om het wettelijk aan te houden kapitaal zodanig aan alle gereguleerde entiteiten van het financiële conglomeraat toe te delen dat het meermaals gebruiken van hetzelfde kapitaal wordt vermeden. Als gevolg van de uitbreiding van het toezicht werden diverse andere richtlijnen aangepast.

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1236/2011 van de Commissie van 29 november 2011 tot wijziging van verordening (EG) nr. 1828/2006 wat betreft investeringen door middel van financieringsinstrumenten

FINANCIËEL RECHT

Europees financieel recht – Investeringen door middel van financieringsinstrumenten

DROIT FINANCIER

Droit financier européen – Investissements au moyen d'instruments financiers

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 1236/2011 van de Commissie van 29 november 2011 (*Pb.L.* nr. 317 van 30 november 2011, in werking getreden op 1 december 2011) strekt ertoe steunmaatregelen voor ondernemingen te versterken teneinde te zorgen voor een ruimere

³. Advocaat te Brussel.